

Katrín Jakobsdóttir &
Ragnar Jónasson

Reykjavík

Vertaald uit het IJslands door
Willemien Werkman

A.W. Bruna Uitgevers

6 augustus 1956

De grijze hoed waaide de zee op.

Kristján was de stuurhut van de kleine boot uit gelopen om van het uitzicht te genieten en het eiland te zien naderen. Hij was geschrokken toen er opeens een windvlaag opstak, was niet snel genoeg geweest en greep mis. Hij dacht bij zichzelf, al zou hij dat nooit hardop zeggen, dat het eigenlijk wel goed uitkwam. De hoed was een kerstcadeau geweest van zijn vrouw, maar had hem eigenlijk nooit goed gestaan. Nu had hij een excuus om een nieuwe te kopen.

Hij zou dus blootshoofds zijn op Viðey. Het maakte niets uit. Het zou waarschijnlijk toch niets uithalen. Kristján was begin twintig en hem werd doorgaans niets toevertrouwd wat belangrijk was, maar zijn chef bij de politie was met vakantie en Kristján had dienst tijdens het Verslunarmannahelgi.

De zomer leek die augustusochtend op de boot ver weg. Er was geen beschutting tegen de wind en de zon had zich nog niet laten zien. Er waren geen vaste vaarten naar het eiland, dus Kristján had zijn duim moeten opsteken en iets moeten regelen met een oude schipper die hij kende.

‘Oké, we zijn er bijna, Kristján,’ riep de schipper met hese stem.

Kristján antwoordde niet, hij knikte alleen, hoewel niemand keek, en hij sloot nog een knoop van zijn jas om de kou uit zijn lijf te krijgen. Hij probeerde het van de zonnige kant te zien, dit tochtje was in elk geval eens wat anders, al zou het niets opleveren. Hij keek weer in de richting van het land en

in zijn hoofd klonk een liedje dat hij de afgelopen week een paar keer op de radio had gehoord: ‘Ó, borg mín borg’ (O, stad, mijn stad) van Haukur Morthens.

Een vrouw van een jaar of dertig stond op de steiger en begroette hem. Kristján had met de schipper afgesproken dat die hem anderhalf uur later weer zou komen ophalen. Hij zou de hele ochtend eraan kwijt zijn.

Ze gaf hem een hand.

‘Mijn naam is Ólöf Blöndal. Welkom op Viðey.’ Haar gezicht stond ernstig. Er kon geen lachje af.

‘Hallo. Mijn naam is Kristján,’ zei hij. Er was iets aan Ólöf wat hem niet lekker zat. Ze keek een beetje angstig, maar toch kreeg hij het gevoel dat ze blij was hem te zien.

‘Laten we gaan,’ zei ze aarzelend, en ze liep de korte steiger af. Hij volgde haar. Ze had rood, kortgeknipt haar en droeg een dikke wollen trui.

De Viðeyjarstofa, het oudste stenen huis in IJsland, lag voor hen, net als de kerk, en ertegenover zag hij wat schamele gebouwen, een ervan leek een stal – misschien restanten uit het verleden. Toen ze de kerk naderden, bleef Ólöf staan, draaide zich om en zei: ‘We gaan daar natuurlijk niet heen. Mijn man is thuis, we hebben hier vlakbij een huis.’

Kristján knikte. ‘Is er niemand...?’

Ze viel hem in de rede: ‘Wij hebben toegang tot de Viðeyjarstofa, maar het is geen woonhuis. Het gebouw verkeert in prima staat, als je bedenkt hoe oud het al is. Bijna tweehonderd jaar.’

‘Dat meisje, Lára...’

Weer onderbrak ze hem: ‘Het is beter dat mijn man met u praat.’

Kristján liep naast haar. Ze zwegen allebei. Het waaide op het eiland, maar het was er aangenaam warm, hoewel de zon zich niet liet zien. Na een paar minuten lopen vroeg hij: ‘Neem me niet kwalijk, maar woont u hier? U en uw man?’

‘We verhuisden dit voorjaar naar een huis dat in het bezit van mijn familie is. We waren hier afgelopen zomer ook. Dit is...’ Ze aarzelde. ‘Dit is een unieke plek.’

Kristján twijfelde daar niet aan, het eiland was prachtig, maar er zat geen overtuiging in Ólöfs woorden, integendeel.

Toen voegde ze er wat ongemakkelijk aan toe: ‘Het is niet ver meer. Het huis staat tussen de Viðeyjarstofa en de school, zo ongeveer.’

Kristján dacht opeens dat het een misverstand was geweest om hem naar Viðey te sturen. Hij kon geen hoogte krijgen van deze vrouw, maar had toch niet het gevoel dat hier een enorm mysterie was dat moest worden opgelost.

Kristján liet zijn gedachten de vrije loop. Hij was graag in de vrije natuur en had deze late zomerdag liever aan andere dingen willen besteden. De afgelopen jaren was hij, samen met twee jeugdvrienden, in zijn vrije tijd bergen gaan beklimmen. De oorsprong van die interesse lag in het nieuws over de prestaties van Edmund Hillary en Tenzing Norgay op de Mount Everest, drie jaar eerder, en hoewel Kristján zich geen illusies maakte dat hij vergelijkbare resultaten zou behalen, ging de sport hem steeds beter af. Slechts enkele dagen eerder was bekend geworden dat de Hraundrangi in het Öxnadal voor het eerst was beklommen. Kristján kende de twee IJslanders die samen met een Amerikaan op de top hadden gestaan. Daar had hij willen zijn, veel liever dan op het vlakke Viðey.

Hij lette goed op waar hij zijn voeten zette tussen de *þúfur*, de met gras begroeide verhogingen in het lavalandschap. Hij herinnerde zich dat zijn moeder altijd had moeten lachen om IJslandse mannen, die ook op vlak terrein met een *þúfur*-loopje liepen. Deze keer was hem er extra veel aan gelegen om hier weg te komen zonder mis te stappen en zonder schade aan zijn pak. Hij bezat drie kostuums; het lichtgrijze, dat hij nu aanhad, was het nieuwste, het gestreepte had zijn beste tijd

gehad en het zwarte kostuum droeg hij alleen op feesten en begrafenissen.

Kristján zag een oud houten huis opdoemen; het was zwartgeverfd, maar de verf begon te bladderen. Het gebouw was duidelijk al behoorlijk oud. Er vloog een noordse stern over zijn hoofd en hij wilde in een reflex zijn hoed pakken om hem weg te jagen, maar herinnerde zich toen dat het hoofddeksel ergens op de Kollafjörður dobberde.

‘Geen zorgen,’ zei Ólöf. ‘Het broedseizoen is allang voorbij, dus ze laat u met rust.’ De toon in haar stem was iets veranderd, alsof Ólöf even was vergeten dat er een politieman naast haar liep, op een officiële missie.

Haar man verscheen niet op het erf om hen te ontvangen en Kristján vroeg zich af waarom Ólöf was gestuurd om hem op te halen. Was dat hun gewoonte of zat er iets anders achter?

‘Kom binnen,’ zei ze zuinigjes toen ze bij het huis waren gekomen.

Kristján stapte de gang in, die overging in de woonkamer. Binnen was het warm, haast ondraaglijk warm voor deze tijd van het jaar.

‘Óttar?’ riep ze. ‘Óttar, hij is er.’

Kristján hoorde boven gestommel. Voetstappen waren goed te horen in het oude houten huis. Zonder een woord te zeggen liep Ólöf verder de kamer in, trok een stoel vanonder de grote eikenhouten tafel vandaan en gebaarde dat Kristján moest gaan zitten.

Hij deed dat en wachtte. Zij ging eveneens zitten.

‘Goedemorgen,’ zei de man die de trap af kwam. ‘Mijn naam is Óttar. U bent waarschijnlijk die Kristján?’

‘Dat klopt. Bedankt dat u mij wilt ontvangen. Ik heb even kort met u gesproken over de telefoon. We maken ons, zoals gezegd, zorgen over Lára.’

‘Zij besloot te vertrekken,’ zei Óttar zonder aarzeling. ‘Ze

zegde haar verblijf op. Ik weet niet waarom, want we hebben aan het begin van de zomer een goede indruk van haar gekregen. Ze was ijverig, onvermoeibaar. Maar zo gaat het met die jonge mensen...’ Hij praatte verder, zonder dat er veel van zijn gezicht was af te lezen. Kristján keek even naar Ólöf, maar zij keek de andere kant op.

‘Hoe oud was ze ook alweer?’ vroeg Kristján, ook al kende hij het antwoord.

‘Vijftien jaar,’ antwoordde Ólöf met zachte stem.

‘Vijftien jaar,’ herhaalde Kristján. ‘En wilde ze terug naar Reykjavík? Naar huis?’

‘Ja,’ antwoordde Óttar.

‘Wanneer was dat?’

‘Vrijdag. Vrijdagochtend. Ik protesteerde natuurlijk. Ze had met ons afgesproken dat ze hier de hele zomer zou blijven en ons zou helpen, maar ze was er niet van af te brengen.’

Kristján keek weer naar Ólöf. Ze zat doodstil en keek naar haar handen.

‘Zoals ik al zei aan de telefoon is er in Reykjavík niets van haar vernomen...’ Kristján liet zijn woorden even hun werk doen en lette op hoe de mensen reageerden. Ólöf keek niet op en Óttar vertoonde, net als eerder, geen enkele reactie.

‘En vertrok ze ook op vrijdag?’

Óttar knikte.

‘Ik had dat misschien anders moeten verwoorden: hebben jullie haar zien gaan?’

‘We kunnen de steiger hiervandaan niet zien. Het behoorde niet tot mijn taken om het meisje naar de boot te brengen. Wie wil vertrekken, die vertrekt, zeg ik altijd,’ antwoordde Óttar.

‘En u, Ólöf? Zag u haar weggaan?’

Ólöf schudde haar hoofd. ‘Ik zag helemaal niets,’ zei ze. Haar woorden hadden een holle klank.

‘Hoe wilde ze naar de stad komen?’

‘Ik heb geen idee. Ze zei dat er iemand met een boot zou komen, ongetwijfeld een familielid of een vriend. Ik let niet op de boten.’

‘Bent u er zeker van dat ze vertrokken is?’

‘Wat is dat eigenlijk voor een vraag?’ brieste Óttar. ‘Natuurlijk zijn we daar zeker van. Ze nam afscheid en we hebben haar daarna niet meer gezien.’

Kristján keek naar Ólöf en wachtte op haar antwoord. Zij zweeg eerst, maar zei toen: ‘Ja, ze is echt vertrokken. Ze heeft haar spullen meegenomen.’

‘Ze had regelmatig contact met haar ouders, maar toen ze dit weekend niet belde, begonnen zij zich zorgen te maken. Hebben zij u niet gebeld?’ zei Kristján na een korte stilte.

‘Jazeker,’ antwoordde Óttar. ‘En ik vertelde hun hetzelfde als u. Ik begrijp eigenlijk niet waarom u die hele reis hierheen hebt gemaakt. We hadden alle vragen over de telefoon kunnen beantwoorden. U kunt zien dat het meisje weg is.’

‘Ik wilde even over het eiland lopen om een beeld te krijgen. Viðey is nogal groot, niet?’

‘Anderhalve vierkante kilometer,’ antwoordde Óttar.

‘Een komma zeven,’ verbeterde Ólöf hem.

‘En er zijn veel plaatsen om je te verstoppen, neem ik aan?’

Ólöf antwoordde: ‘Ja, ons huis, de Viðeyjarstofa natuurlijk. En de oude kerk. De oude school is er ook nog. En...’

‘Ik denk niet dat we alle gebouwen op het eiland hoeven op te sommen, Ólöf. De man kan doen wat hij wil om alle twijfel van zich af te zetten. Ik weet niet waarom Lára zich het hele weekend hier ergens verstopt zou moeten hebben.’

‘Hoe ging het met haar?’

‘Wat bedoelt u?’ vroeg Óttar.

‘Was ze somber? Is er een reden om aan te nemen dat ze iets verborgen hield? Dat ze een geheim voor u had?’

Óttar leek te willen antwoorden, maar aarzelde even. Toen zei hij: ‘Het ging prima met het meisje. Ze verveelde zich alleen

bij ons. We zullen de volgende zomer een betere keuze maken.’

‘Ja, dat zal wel. Ze heeft zich alleen nog niet bij haar ouders laten zien. Dat roept vragen op, dat is alles. Natuurlijk is het denkbaar dat ze hier op vrijdag is vertrokken, maar...’

Óttar viel hem in de rede: ‘Denkbaar? Ze is vertrokken en met wat er daarna is gebeurd, hebben wij niets te maken. We hebben niet gehoord dat er een boot schipbreuk heeft geleden, dus ze moet ergens zijn.’

‘Nee, nee, ik begrijp dat we het zouden weten als er iets dergelijks was voorgevallen. Er zijn echter geen berichten over boten die op vrijdag hierheen zijn gevaren, al hoeft dat niet te betekenen dat niemand haar is komen ophalen. Woonde zij hier bij u, in huis?’

‘Waar anders?’ vroeg Óttar geërgerd.

‘Mag ik haar kamer zien?’

Óttar haalde zijn schouders op. ‘Die is boven. Er is daar niets te zien.’ Hij maakte geen aanstalten om op te staan, maar Ólöf kwam overeind.

‘Ik zal met u meegaan,’ zei ze. Haar toon was iets vriendelijker dan die van haar man.

Elke traptree kraakte in het oude houten huis. De logeerkamer was klein, maar comfortabel. Hij was onder de dakspannen, er stonden boeken op de planken en vanuit het zolder-raam had je uitzicht op zee.

‘Had ze haar eigen boeken meegenomen?’ vroeg Kristján.

‘Nee, nee, die zijn uit onze bibliotheek. We hebben altijd boeken in alle kamers. Dat is zo gezellig. Mijn man verzamelt boeken. Hij is advocaat, zoals u misschien weet. Een nogal bekende advocaat.’

Kristján kende zijn naam inderdaad. Hij knikte.

‘Óttar wilde zijn advocatenwerk wat minderen en meer onderzoek gaan doen. We proberen hier de zomers door te brengen. Het is prettig om hier te zijn in de nabijheid van...’ Ze maakte haar zin niet af en wendde haar blik af.

‘Nam ze al haar spullen mee?’ vroeg hij.
‘Alles, ja. Er is hier niets meer,’ zei Ólöf.
‘Zei ze nog iets tegen u?’
‘Wat?’
‘Lára. Voor ze vertrok?’
‘Waar doelt u op?’
‘Hoe verklaarde ze haar beslissing?’
Ólöf aarzelde.
‘Ze verklaarde helemaal niets,’ zei ze ten slotte. ‘Ze ging gewoon.’
‘Ze moet toch iets gezegd hebben voor ze vertrok. Uw man zei dat ze afscheid nam.’
‘Ja, neem me niet kwalijk. Zo bedoelde ik het niet. Ze zei alleen dat ze met haar werk hier wilde stoppen. Daar vroeg ze toestemming voor. Die kreeg ze natuurlijk.’
‘Maakte u zich geen zorgen over haar?’
‘Zorgen? Nee. We hoorden later pas dat ze niet was thuisgekomen. Het moet toch in orde zijn met haar.’
‘Hopelijk wel.’
‘Moeten we niet weer naar beneden gaan?’
Kristján knikte en volgde Ólöf de smalle trap af naar beneden.
Toen ze weer in de kamer kwamen, was Óttar verdwenen. Kristján keek om zich heen en schrok toen Óttar achter hem zijn keel schraapte. Hij draaide zich om, zijn hart klopte onaangenaam snel, hoewel hij wist dat er natuurlijk niets te vrezen was.
‘Er is telefoon voor u.’
Kristján reageerde verrast.
‘Telefoon. Voor u,’ herhaalde Óttar, alsof dat heel vanzelfsprekend was. ‘Hier binnen. In mijn kantoor.’
‘O?’ Kristján volgde Óttar verbaasd zijn kantoor in. Er waren boeken te zien langs alle wanden. Kristjáns blik werd getrokken naar één plank, waarop gebonden werken stonden

met alle vonnissen van het hooggerechtshof. Op het bureau stond een zwarte telefoon; de hoorn lag op tafel. Het rook muf daarbinnen. De toestand van het huis binnen kwam overeen met die van de buitenkant.

‘Wie probeert mij te bereiken?’ vroeg Kristján.

‘Iemand van de politie, natuurlijk,’ zei Óttar.

Kristján bracht de hoorn naar zijn oor. Hij was zenuwachtig, schuifelde met zijn voeten heen en weer en hoorde dat er een loze ruimte onder de planken zat. Er zat beneden ongetwijfeld een schimmelige kelder. Hij zou nooit in zo’n oud houten huis willen wonen, zoveel was zeker.

‘Kristján Kristjánsson hier.’

‘Kristján, hallo, u spreekt met Eiríkur.’ Kristján kende hem. Hij stond twee treden boven hem op de hiërarchie binnen de politie. De chef van zijn chef.

‘Hallo...’ zei hij nogal aarzelend.

‘Óttar heeft me gebeld. Hij wilde een uitleg voor de vreemde vragen die u het echtpaar stelde.’

‘Het waren heel gewone vragen. Ik informeerde naar een meisje, een vijftienjarig meisje dat een aantal dagen niet meer gezien is...’

‘Een meisje dat naar huis is gegaan, bedoel je?’

‘Nou, dat weten we eigenlijk niet. Ze werkte in de zomer hier op Viðey. Haar ouders maken zich zor...’

Hij kon zijn zin niet afmaken.

‘Er is geen enkele reden om Óttar en Ólöf daarmee lastig te vallen. U bent dus speciaal hiervoor naar het eiland gegaan?’

Kristján wilde protesteren. Proberen de zaak uit te leggen, maar dat zou ongetwijfeld niets uithalen.

‘Ik was al bezig te vertrekken. Mijn bezoek is eigenlijk al ten einde.’

‘Mooi zo. Ik vraag u om Óttar nogmaals van mij te groeten. En Ólöf Blöndal.’

Eiríkur beëindigde het gesprek.

Kristján legde de hoorn voorzichtig op de haak en probeerde te doen of er niets aan de hand was.

‘Niets ernstigs,’ zei hij vervolgens tegen Óttar.

Ólöf stond in de kamer toen ze weer tevoorschijn kwamen.

‘Goed, volgens mij zijn we er wel. Is er nog iets anders?’ Hij keek het echtpaar om beurten aan.

‘Nee, niets,’ antwoordde Óttar.

‘Dan hopen we maar dat het meisje weer opduikt,’ zei Kristján.

Óttar had nog iets te zeggen. ‘Dat moet wel. Maar het heeft niets met ons te maken. Ik ga ervan uit dat we niet nog eens vragen hierover hoeven te beantwoorden.’

‘Misschien nog één ding, tot slot. De boot komt mij niet direct weer ophalen. Hebt u er bezwaar tegen als ik wat over het eiland wandel terwijl ik daarop wacht? Ik kan misschien kijken of zij zich ergens verborgen houdt.’

‘Verborgen houdt?’ vroeg Ólöf verbaasd.

‘Doe wat u wilt. Het eiland is niet van ons,’ zei Óttar.

‘Ik denk dat ik dan een korte wandeling ga maken. Bedankt voor uw gastvrijheid.’

Kristján liep naar het schoolgebouw en terug, maar dat kostte meer tijd dan hij had gedacht. De school was natuurlijk verlaten en er was niets wat erop wees dat Lára daar geweest was. Hetzelfde gold voor de Viðeyjarstofa.

Hij had stevig doorgelopen om op tijd bij de steiger te zijn. Hij wilde de boot niet laten wachten. Uiteindelijk bleek hij alle tijd te hebben. De boot was er nog niet en dat gaf hem de gelegenheid om ook nog even in de kerk te kijken. Hij wist heus wel dat hij het verdwenen meisje daar niet zou vinden, maar besloot toch om even naar binnen te gaan.

De kerk was heel indrukwekkend vanbinnen, ondanks de kleine afmetingen en de wat bedompte lucht. Hij bedacht dat het een goede plek zou kunnen zijn om met Guðrún te trou-

wen, al zou het natuurlijk niet eenvoudig zijn om hun gasten heen en terug te varen. Toch zou hij de kerk op zijn lijstje zetten. Hij en Guðrún waren nu een halfjaar verloofd en waren begonnen over de toekomst na te denken, over trouwen en kinderen krijgen. Ze woonden in Vesturbær, het oude westelijke deel van de stad, en Guðrún had net een baan gekregen in een winkel in koloniale waren die daar in de zomer was geopend. Ja, misschien zouden ze hier op een mooie dag voor het altaar staan.

Binnen in het kleine kerkje waren niet veel plekken waar je je kon verbergen en het leek er eerder op dat de kerk lang niet open was geweest. Het zou in elk geval geen kwaad kunnen om die eens te luchten.

Toen Kristján weer buiten kwam, waaide hem een frisse bries in het gezicht. Vanuit de verte klonk het geluid van een motor en toen hij omlaagkeek, naar de zee, zag hij de boot gestaag het eiland naderen.

Kristján liep langzaam omlaag naar de steiger. Hij wilde de tijd die hem nog restte goed gebruiken, ook al had hij min of meer op zijn kop gekregen van zijn meerdere. Natuurlijk was dat onterecht geweest. Kristján deed alleen maar zijn werk, maar mensen als Óttar en Ólöf hadden invloedrijke vrienden. Het had geen zin om je daarover te beklagen.

Hij was op de steiger aangekomen en wachtte op de boot. De zon brak door en de harde wind waarmee hij was ontvangen, was afgezwakt tot een zachte bries. Hij keek uit over de zee en had ondanks alles toch een beetje spijt van de hoed die hij was kwijtgeraakt.

Hij moest denken aan het meisje dat vermist werd. Ze was vast in orde en haar ouders maakten zich vast zorgen om niets. Hij bedacht opeens dat hij niet wist hoe ze eruitzag. Hij moest een foto van haar te pakken zien te krijgen als ze niet tevoorschijn kwam.

Ja, het was het waarschijnlijkst dat Lára weer zou opduiken

en dat tripjes naar Viðey niet snel meer op het programma zouden staan, maar toen de oude boot aanlegde aan de steiger, kreeg Kristján sterk het gevoel dat de zaak nog lang niet was afgesloten.

8 augustus 1966

Er zat een vrouw aan een tafeltje in Mokka de *Vísir* te lezen. Op tafel stonden een bordje met een halve wafel met room en jam erop en een kop dampend hete koffie. Aan de muur achter haar hing een ets waarop de ontploffing van een atoombom te zien was en angstige kinderen. Voor geen van die dingen had ze aandacht, zo verdiept was ze in de krant van die dag, waarin een achtergrondverhaal stond over een onopgeloste zaak.

Kristján Kristjánsson, politieman: de verdwijning van Lára is nog altijd niet vergeten.

Kristján Kristjánsson leidde het onderzoek naar de verdwijning van Lára Marteinsdóttir, tien jaar geleden. Desgevraagd zegt deze ervaren rechercheur dat de verdwijning van Lára nog altijd niet vergeten is. Lára deed vakantiewerk op Viðey, bij het echtpaar Óttar Óskarsson, advocaat bij het hooggerechtshof, en Ólöf Blöndal, toen zij spoorloos verdween. Lára was nog maar vijftien jaar en was heel geliefd bij iedereen die haar kende. Tien jaar later is deze zaak nog steeds niet opgelost en is die in het dossier onopgeloste verdwijningen terechtgekomen. Volgens Kristján Kristjánsson heeft de politie verschillende tips nagetrokken over mogelijke verklaringen voor Lára's verdwijning, maar geen enkele tip heeft iets opgeleverd. Nooit is gebleken wie met Lára naar Reykjavík kon zijn gevaren en er is geen stoffelijk overschot gevonden dat met Lára in verband kon worden gebracht. Er is destijds overwogen om de hulp in

te roepen van Interpol, maar de zaak is de afgelopen jaren in de vergetelheid geraakt. Je zou kunnen zeggen dat Lára werkelijk van de aardbodem is verdwenen.

Bij het bericht in de krant stond een onduidelijke foto van een knap jong meisje met donker haar en donkere wenkbrauwen in een fluwelen jurk met een opstaande kraag. Er was ook een foto van Kristján Kristjánsson, met een hoornen bril en een terugwijkende haarlijn. Hij zag er vriendelijk uit, een beetje vermoeid, bijna alsof hij uitgeput was van al dat zoeken naar Lára. De vrouw keek naar de foto's voor ze de krant dichtsloeg en opstond. Ze liet haar koffie staan. Ze kreeg een onbehaaglijk gevoel, net als altijd als ze de naam van Lára hoorde noemen. Ze was meteen al haar eetlust kwijt en moest haar gedachten op iets anders richten.

Ze liet de krant op tafel liggen en liep de Skólavörðustígur in. Er waaide een koude wind door de straten en in het oosten zag je de half voltooide Hallgrímskirkja.

Op het politiebureau aan de Pósthússtræti zat Kristján Kristjánsson en las de *Vísir*.

Hij was nog altijd niet verhuisd naar het nieuwe bureau aan de Hverfisgata en keek ernaar uit over te gaan en te werken onder moderne omstandigheden waarin de inrichting en de accommodatie in de pas liepen met de tijd. Hij zou maar een heel klein eindje hoeven lopen naar het bureau vanaf zijn huis in Stangarholt. En waarschijnlijk zou hij een eigen kantoor krijgen. Een moment liet hij zijn gedachten naar die plezierige vooruitzichten dwalen voor hij verderging met lezen.

Wat is er van Lára geworden? Heeft een onbekende haar van Viðey naar Reykjavík gevaren? Is ze in zee verdwenen en haar bagage ook? Of is ze in Reykjavík aangekomen en daar het slachtoffer geworden van gewetenloze figuren? Of liet ze zich-

zelf misschien verdwijnen en woont ze nu aan de andere kant van de wereldbol met een gezin? Weet een van onze lezers misschien meer over de lotgevallen van het meisje op de foto?

Kristján zuchtte. De uitweidingen van de journalist werkten hem op de zenuwen. Hij vond dat ze de zaak zelf geen recht deden. Het feit was dat een piepjong meisje dat niemand kwaad had gedaan spoorloos was verdwenen en hij hield dat nare gevoel dat er iets afschuwelijks was gebeurd. Maar wat kon je in zo'n gesprek nou zeggen? Alleen dat je je best had gedaan.

Had hij eigenlijk wel zijn best gedaan?

Hij stond op en keek uit het raam. Het slechte weer van vandaag wees erop dat de zomer spoedig voorbij zou zijn; er waaide een ijzige wind door de Austurstræti en de meeste inwoners van de stad liepen met grimmige blik tegen de wind in om hun boodschappen te doen bij het Ísafoldarhús, London of de Landsbanki. De maand augustus was ongewoon koud en stormachtig geweest en als de zon zich niet liet zien, was hotel Kvosin niet bijzonder aantrekkelijk.

Zijn gedachten gingen terug naar tien jaar geleden, naar augustus 1956. Toen hij had meegemaakt, betrekkelijk nieuw bij de politie, dat bepaalde krachten invloed wilden uitoefenen op het onderzoek naar die zaak. Toen de telefoon was gegaan en Eiríkur – een van de belangrijkste chefs bij de politie – hem had gezegd dat het onderzoek in deze zaak geen speciale aandacht behoeft. Kristján was teruggegaan naar de stad, een beetje beschaamd na die reprimande, terwijl hij meende zijn plicht te doen als rechtgeaard politieman. Wat zeg je tegen je meerdere in dergelijke omstandigheden? Kristján had zich dat de afgelopen tien jaar regelmatig afgevraagd, maar had er met niemand over gesproken, behalve met zijn vrouw, die haar schouders had opgehaald en had gezegd dat hij niet over die zaak moest blijven piekeren, hij moest gewoon doorgaan. Hij had ook de aanwijzing over Högni Eyfjörð niet na-

getrokken... Het was er de sfeer niet naar om hooggeplaatste burgers lastig te vallen met ongemakkelijke vragen.

De zaak was echter niet afgesloten op die dag in augustus, op Viðey. Integendeel.

Toen Lára niet thuiskwam, was er een signalement van haar verspreid via de radio en de kranten. Een vermissing van een meisje trok veel aandacht, want het gebeurde niet elke dag dat een jong meisje spoorloos verdween. Op de foto die in de kranten was geplaatst, waren haar ogen groot en donker en spraken op een bepaalde manier tegen de lezers, alsof Lára een afschuwelijk geheim bewaarde. De bevolking wilde dit meisje vinden. De verantwoordelijkheid had bij Kristján gelegen. En hij had zijn plicht niet gedaan.

Kristján had met verschillende agenten aan het onderzoek naar de zaak gewerkt. Hij had samen met een collega de ouders van Lára bezocht, die in de wijk Grjótaþorp woonden. Zij waren zich zorgen gaan maken toen ze het weekend dat ze verdween niets van haar hoorden.

‘Zij belde ons altijd,’ had haar moeder gezegd. Moeder en dochter leken heel veel op elkaar, naar de foto van Lára te oordelen. ‘Lára was graag thuis en ze vertelde ons alles. Ze had dat idee in haar hoofd gekregen dat ze in de zomer vakantiewerk wilde doen op het land, ze zocht naar werk op Viðey en vond al snel een betrekking. Het verbaasde me niets, ze is nu eenmaal heel ijverig en plezierig in de omgang. We hadden gehoord van een meisje dat daar de vorige zomer had gewerkt en het daar heel goed had gehad.’

Haar vader was iets ouder dan haar moeder, ze werkten allebei in het onderwijs en Lára was hun enige kind. De kamer van Lára was de mooiste in het huis; er stond een wit bed met spijlen en erop lag een kleurige spreid die Lára zelf had gehaakt bij handenarbeid. Ze had duidelijk gevoel voor kleuren, had Kristján gedacht. Die rare, onbelangrijke details was hij tien jaar later nog niet vergeten. In haar klerenkast hadden de kle-

ren gehangen die ze niet had meegenomen naar Viðey, in de eerste plaats haar winterkleden, en een groene fluwelen jurk, dezelfde die ze op de zwart-witfoto had aangehad.

Tegen de muur stonden een eenvoudig dressoir en een stoel, waarschijnlijk zelfgemaakte meubels, en in de la van het dressoir lagen een paar ansichtkaarten van een nicht van Lára die in Kopenhagen woonde. Op de boekenplank stonden een bijbel en enkele romans, onder andere van de pasbekroonde Nobelprijswinnaar Halldór Laxness.

Niets in de kamer had Kristján iets wijzer kunnen maken over het lot van Lára. Hij had een dagboek gevonden achter de romans op de boekenplank, maar dat was uit de winter 1954-1955. In het keurige handschrift van Lára waren de belangrijkste maaltijden beschreven en dingen die haar klasgenoten in de Austurbæjarskóli hadden beleefd. Soms ging het ook over een knappe jongeman.

Kristján had Lára's moeder gevraagd of het een gewoonte van haar was om een dagboek bij te houden. Zij wist dat ze het weleens had geprobeerd en zei dat ze haar had aangespoord om te schrijven over haar leven op Viðey. 'Het zou een groot avontuur worden,' zei haar moeder. 'Ze had op zich geen erg spannend leven. Ze ging eindexamen doen en ze werkte naast school aan de kassa bij de melkwinkel. Het verblijf op Viðey was haar manier om iets mee te maken en misschien om volwassen te worden.' Haar ogen stonden vol tranen toen ze die laatste woorden uitsprak. 'Wat mij betreft had ze het mogen overslaan. Nog maar vijftien jaar en nu is ze...' Haar moeder had haar zin niet kunnen afmaken, herinnerde Kristján zich.

Hij herinnerde zich ook dat hij had gevraagd of Lára misschien iemand in Reykjavík had willen ontmoeten in dat noodlottige weekend. Haar vader antwoordde dat ze geen vriendje had. 'Lára was altijd zo open tegen ons. Ik kan me niet voorstellen dat ze naar Reykjavík is gegaan zonder het ons te laten weten,' had hij gezegd. Kristján kende echter tal-

loze voorbeelden van jonge mensen die er allerlei redenen voor hadden gehad om hun ouders niets te vertellen over wat ze uitspookten.

Geen van haar vriendinnen had de politie echter informatie kunnen geven over een vriendje of iemand anders met wie ze misschien zou kunnen zijn weggelopen.

Het werk op Viðey was haar avontuur geweest. Lára had gezocht naar een betrekking en die gevonden. Ze wist niets over Óttar en Ólöf, haar werkgevers op Viðey, en haar ouders evenmin, maar ze kenden een meisje dat daar de vorige zomer in huis was geweest. Zo was het contact gelegd. Kristján had nog bedacht dat hij dat meisje te spreken moest vragen, maar het was er nooit van gekomen – wat kon zij nou weten over wat er met Lára was gebeurd?

Lára had wekelijks met haar ouders gebeld en was goed overgekomen. Natuurlijk zou zij nooit hebben geklaagd in het bijzijn van haar werkgevers, maar haar ouders waren het erover eens dat ze opgewekt had geklonken. Ze was begin mei naar het eiland gevaren en zou de maand augustus volmaken. Toen had zij – volgens Óttar en Ólöf – tegen hen gezegd dat ze van plan was voortijdig te vertrekken. Lára's moeder had haar hoofd geschud over die mededeling: 'Het past helemaal niet bij Lára om haar taken niet af te maken, dat kan ik u wel zeggen. Ze is bij de melkwinkel altijd op tijd gekomen en er was geen sprake van dat ze zomaar zou vertrekken.'

Kristján schrok op uit die oude herinneringen. Hij stond nog altijd bij het raam in het politiebureau, dronk de koude koffie op die nog in zijn kopje zat en trok een vies gezicht. De zaak Lára liet hem niet los. Hij wilde niet opgeven, al was het lang geleden en waren alle aanwijzingen natuurlijk allang verdwenen. Het verdriet in de ogen van de ouders was hartverscheurend geweest. Hij wilde hun leed verzachten, voor zover hij dat kon.

Het zag er nog het meest naar uit dat Lára bij een onbeken-

de in de boot was gestapt en dat haar lot was bezegeld toen ze onderweg was naar het vasteland, of in Reykjavík. Misschien was dat de verklaring die het best te verdragen was: een onbekende die misbruik van haar had gemaakt, een misdaad die nooit zou worden opgehelderd.

Kristján kon niet anders dan zich afvragen of het niet verstandiger was geweest om zich meer op Viðey te concentreren, daar beter te zoeken of Óttar en Ólöf nader aan de tand te voelen. Natuurlijk was er op het eiland naar het meisje gezocht, maar zonder resultaat. Óttar en Ólöf hadden steeds hetzelfde verhaal verteld: dat ze had besloten met haar werk te stoppen en naar het vasteland te gaan.

De politie plaatste een oproep om mensen te vinden die Lára misschien van het eiland hadden opgehaald dat weekend, maar niemand had zich gemeld. De havenmeester in Reykjavík had geen bruikbare informatie kunnen leveren over vaarten tussen Viðey en Reykjavík in die periode. Natuurlijk was het mogelijk om de korte afstand naar Viðey te varen zonder op te vallen. En het was ook niet zeker of de boot naar Reykjavík was gevaren. Dat onderzoek leverde niets op. De stranden werden afgezocht, maar er werd niets gevonden – geen aangespoeld lichaam en ook geen bagage. Lára was spoorloos verdwenen.

En juist daarom had de zaak de aandacht getrokken van de bevolking. Er was niets aan te merken geweest op Lára, ze had geen geheim gehad en leek een meisje te zijn geweest met wie iedereen het had kunnen vinden. Een meisje dat eens iets nieuws wilde beleven. Een meisje dat bij haar ouders was weggegaan om vakantiewerk te doen en om volwassen te worden en zich aan haar plichten had gehouden, tot ze besloot om eerder naar huis te gaan dan was afgesproken – als dat verhaal tenminste klopte.

Haar vertrek van Viðey was een regelrecht raadsel – tenzij het zo was dat ze het eiland helemaal niet had verlaten.